

De keuze van Ruth

Periodethema: Roeping en keuze
Ruth 1

VOORAF

Het Bijbelboek Ruth neemt ons mee naar de tijd van de richters. Dat is de tijd na het sterven van Jozua tot aan de tijd van de eerste koning van Israël. Geestelijk gezien is het een slechte tijd. De Israëlieten verlaten de Heere en beginnen de heidense afgoden te dienen. Een ieder doet wat goed is in zijn eigen ogen. Keer op keer moet de Heere Zijn volk straffen. Als het volk vanuit de nood weer roept tot de Heere, bewijst Hij Zijn genade. Telkens opnieuw geeft Hij een richter, die het volk verlost uit de hand van hun vijanden (zie Richt. 2: 6 - 3: 11).

UITLEG VAN DE TEKST

Het eerste vers van hoofdstuk 1 verwijst nadrukkelijk naar de tijd van de richters. Wij weten niet in de tijd van welke richter de gebeurtenissen van het Bijbelboek Ruth plaatsvinden. Wel wordt melding gemaakt van honger in het land. Ook in Bethlehem (letterlijk: Brood-huis!) is de nood zo groot, dat men elders brood moet zoeken. We lezen zelfs van een gezin dat besluit te verhuizen naar Moab (vers 1). Daar is immers genoeg te eten en te drinken. Maar realiseren deze Bethlehemieten zich wel dat deze verhuizing ook betekent dat zij het beloofde land verlaten om hun heil te zoeken in een heidens land waar de afgoden worden gediend (vers 1)?

De vader van het emigrerende gezin heet Elimélech, zijn vrouw Naomi en hun beide zonen Machlon en Chiljon (vers 2). Zij worden Efrathers genoemd, omdat de omgeving van Bethlehem ook wel Efratha heet (zie bijv. de bekende profetie in Micha 5: 2). Het veelbelovende verblijf in Moab valt bitter tegen. Eerst sterft Elimélech (vers 3). Vervolgens huwen de beide jongens met Moabitische meisjes.

In Moab komen de jongens immers niet in contact met Israëlitische meisjes. Machlon trouwt met Ruth en Chiljon met Orpa (vergelijk Ruth 4: 10). Maar de Heere verbiedt in Zijn Woord een huwelijk met een ongelovige man of vrouw, dat wil zeggen zo lang de ongelovige zich niet bekeert tot de Heere. Nu is het wel zo dat de Moabieten verwant zijn aan de Israëlieten. Zij zijn nakomelingen van Lot (zie Gen. 19: 37). Maar hun afgoderij maakt scheiding tussen hen en Gods verbondsvolk Israël. Dat vermenging met Moab een groot gevaar is voor Israël, merken we bijvoorbeeld in Num. 25 waar de Moabitische meisjes de Israëlieten tot geestelijke en lichamelijke hoererij verleiden, waardoor de Heere tot toorn wordt verwekt. Na het sterven van Elimélech blijft Naomi met haar zonen wonen in Moab. In totaal blijven zij daar zelfs ongeveer tien jaren (vers 4). Onverwacht sterven ook de beide zonen van Naomi op jonge leeftijd (vers 5). Het wordt Naomi teveel. Bitter teleurgesteld en bedreefd besluit zij Moab te verlaten en terug te gaan naar haar vaderland. Zij heeft gehoord dat de honger daar voorbij is. De Heere heeft Zijn volk weer gezegend met brood (vers 6). Naomi's beide schoondochters gaan met haar mee op reis (vers 7). We zien hen gedrieën vertrekken uit Moab. Maar willen Ruth en Orpa eigenlijk wel mee? Beseften zij wel welke consequenties dat voor hen heeft? Naomi blijft staan. Zij kijkt haar schoondochters aan en adviseert hen dringend om terug te gaan naar Moab. Zij bedankt haar schoondochters voor de liefde die zij haar en haar zonen ('de doden') bewezen hebben en wenst hen beiden de zegen van de Heere toe. Ook gunt zij haar schoondochters van harte dat zij opnieuw zullen trouwen en het goed zullen hebben met 'haar man'.

Dat wil zeggen een andere man met wie zij zouden kunnen gaan trouwen. Dan kust zij haar schoondochters als teken van afscheid. Overigens een emotioneel afscheid (vers 8-9). Dat er oprechte liefde is tussen Naomi en haar schoondochters merken we in alles. Ruth en Orpa zijn niet van plan haar te verlaten. Zij willen met hun schoonmoeder mee terug naar haar volk (vers 10). Maar nu probeert Naomi nog indringender dan eerst de beide jonge weduwen hiervan te weerhouden. Wat heeft zij haar schoondochters nu te bieden? Zij kan hen geen man geven. Zelfs als zij zwanger zou zijn, zelfs als zij deze nacht nog zwanger zou worden, zelfs dan kan zij geen man meer voor Ruth of Orpa voortbrengen. Zij is te oud. Bovendien zou het allemaal veel te lang duren. Naomi voelt wel aan hoe moeilijk het is voor haar schoondochters. Maar voor haarzelf is het nog veel bitterder. Openlijk spreekt zij daarbij uit dat de hand des HEEREN tegen haar is uitgegaan (vers 11-13).

Opnieuw stromen de tranen over het gezicht van de vrouwen. Maar dan neemt Orpa haar besluit. Zij geeft Naomi gelijk. Zij zal terugkeren naar haar eigen volk en naar haar eigen afgoden. Orpa kust haar schoonmoeder ten afscheid en gaat terug. En Ruth? Zij is vastbesloten om te blijven (vers 14). Voor de derde keer zet Naomi Ruth onder druk om het voorbeeld te volgen van haar schoonzuster, die inmiddels is teruggegaan: 'Keer toch terug tot je eigen volk en tot je eigen afgoden' (vers 15). Ontroerend is de belijdenis van Ruth die dan volgt. Hoe meer druk Naomi op haar uitoefent, hoe vaster zij besloten is om haar niet te verlaten. Zij verklaart onomwonden dat zij met Naomi mee zal gaan, overal waarheen zij gaat. Ruth beseft heel goed dat zij daarmee haar eigen volk en haar eigen afgoden de rug toekeert. Des te vastberadener maakt zij haar keuze: 'Uw volk is mijn volk, en uw God mijn God.' Deze keuze maakt zij voor haar hele leven, zelfs tot de dag dat zij zal worden begraven. Met een plechtige eed roept zij de HEERE aan als Getuige om haar aan haar belofte te houden (vers 16-17). Dan geeft Naomi haar verzet op. Zo vervolgen beide vrouwen samen de reis, totdat zij aankomen in Bethlehem (vers 18-19a). Daar is de gersteoogst net begonnen. Dat is de eerste oogst van het jaar (later komt de tarweoogst). Iedereen is druk bezig op het land. Een zichtbaar bewijs dat de Heere Zijn volk weer brood geeft (vergelijk vers 6). Waarschijnlijk zien de Bethlehemieten beide vrouwen reeds van verre aankomen. De thuiskomst van Naomi brengt de nodige beroering teweeg. De mensen kennen haar nauwelijks terug: 'Is dit Naomi?' (vers 19b). In Naomi's reactie proeven we de bitterheid van haar hart. Zij wil niet langer Naomi ('lieflijke') genoemd worden.

Laten de mensen haar voortaan Mara ('bitterheid') noemen. Die naam past beter bij haar na al het leed dat zij heeft meegemaakt. Bitter is zij, ook naar de HEERE toe. Heeft Hij haar niet dat bittere kwaad aangedaan? Vol, gelukkig, gezegend trok zij weg. Leeg, maar vol verdriet en ellende, komt zij nu terug (vers 20 en 21). Wat een verschil tussen Naomi's vertrek uit en haar thuiskomst in Bethlehem! En toch, al noemt zij zichzelf alleen, zij komt niet alleen terug. Ruth is immers bij haar. Ruth, een buitenlandse vrouw met een heidense achtergrond. En toch een vrouw die door de Heere aangenomen wordt. Een vrouw die ook voor Naomi een bewijs van Gods gunst zal blijken te zijn.

TER OVERWEGING

- 1 Elimélech besluit met zijn gezin uit Israël naar Moab te verhuizen. We lezen nergens dat hij van tevoren aan de Heere heeft gevraagd: 'Wat wilt Gij dat ik doen zal?' We lezen wel dat het verblijf in het veelbelovende Moab een bittere ontgoocheling wordt. Hiermee wil de Heere ons leren hoe belangrijk het is dat wij bij de beslissingen die we nemen, vragen wat de Heere wil en dat wij niet vertrouwen op ons verstand, maar op de Heere en Zijn Woord. Houd de kinderen indringend voor wat we lezen in Spr. 3: 5-6: 'Vertrouw op de HEERE met uw ganse hart, en steun op uw verstand niet. Ken Hem in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken.'
- 2 Naomi dringt er bij haar schoondochters op aan dat zij niet met haar mee zullen terugkeren naar Bethlehem. Het lijkt me niet erg waarschijnlijk dat zij Ruth en Orpa liever kwijt dan rijk zou zijn. We krijgen veel meer de indruk dat Naomi niet wil dat zij tegen hun zin, uit gevoel van verplichting of uit medelijden met haar mee zullen gaan. Van hieruit kunnen we een lijn trekken naar het geestelijke leven. Het is niet genoeg als ons christen-zijn slechts een zaak is van verplichting of van meedoen met de rest. Het moet een zaak zijn van het hart en van een hartgrondige keuze. Dat is het werk van de Heilige Geest.
- 3 Het lijkt er op dat Naomi geen aanbeveling doet voor de dienst des Heeren. Als het gaat om onze houding ten opzichte van de kinderen van de zondagsschool, wijst Gods Woord ons een andere weg. Wij zijn geroepen om een goed getuigenis te geven van het leven met de Heere, om de kinderen indringend aan te sporen de Heere te zoeken en te dienen, om hen 'heilig jaloers' te maken op de liefdesdienst van de Heere Jezus (vergelijk bijv. het begin van Psalm 78 en Mark. 10: 13-16).
- 4 Orpa is wel met Naomi meegegaan op weg naar het beloofde land, maar zij keert halverwege terug. Daarmee keert zij terug naar het heidense Moab en naar de afgoden van haar volk.

Zo is zij een waarschuwend voorbeeld voor ons en onze kinderen, net zoals bijvoorbeeld Demas (2 Tim. 4: 10). Wee wie zoals Orpa de Heere en Zijn volk de rug toekeert en terugkeert naar de wereld zonder God. Dat is de terugkeer naar de stad Verderf.

- 5 Ruth blijft bij Naomi. Zij is vastbesloten mee terug te gaan naar het beloofde land. Zij wil niets liever dan behoren bij Naomi's volk (Gods verbondsvolk!) en bij haar God (de enige ware God, de HEERE van hemel en aarde). Hiermee is zij een uitnodigend voorbeeld voor ons en onze kinderen. Laat het uw hartelijke verlangen en uw intense gebed zijn dat Gods Geest de kinderen van de zondagsschool brengt tot het hartgrondige 'ja' tegen de Heere en Zijn dienst en tot het hartgrondige 'nee' tegen de duivel, de zonde en het oude leven zonder God.

GELOOFSLEER

Ruths keuze is de keuze van het ware geloof. We kunnen van hieruit een lijn leggen naar dat wat in onze belijdenisgeschriften gezegd wordt over het geloof. In de Heidelbergse Catechismus, zondag 7, vraag en antwoord 21 lezen we dat het niet alleen een zeker weten is, maar ook een vast vertrouwen op God en Zijn beloftes. De Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 22 laat duidelijk uitkomen dat geloven in God, geloven in Christus is. Dat maakt het geloof persoonlijk, geeft het diepgang en richting: omdat wij met het geloof 'Christus, onze rechtvaardigheid, omhelzen'. Het geloof is daarmee een middel waarmee we tot God komen en we krijgen wat Hij ons in Zijn beloftes toezegt: vergeving van zonden, de herstelde relatie met Hem, de vernieuwing van het leven en een eeuwig leven met Hem. Dat zijn beloftes die, als we ze geloven, ook voor ons gelden!

